

Kansallinen ruokastrategia 2040 -luonnos

Sydänliiton lausunto

Luku 3.1: Reiluus ja kannattavuus

Strateginen tavoite 2: Ruokavienti ja kansainvälinen kilpailukyky kasvaa

- Yleinen kommentti: Suomalaisessa ruokaketjussa on hyvin vahvaa tuotekehityksosaamista ja tahtoa kehittää ravitsemuksellisesti laadukkaita ja innovatiivisia tuotteita.
- Muokausehdotus: Viennin arvon kasvu perustuu laadukkaisiin raaka-aineisiin, jalostusasteen nostamiseen, ravitsemusosaamiseen ja kestävään tuotantotapaan.

Strateginen tavoite 5: Reilu datatalous luo arvoa ruokajärjestelmään

- Yleinen kommentti: Tavoitteessa painotetaan tiedon avoimuutta ja saavutettavuutta. Kuluttajille on tarjottava selkeästi ja luotettavasti tieto esimerkiksi tuotteen alkuperästä, ympäristövaikutuksista sekä terveysvaikutuksista, jotka tukevat hyvinvointia edistäviä valintoja ja lisää kuluttajien vaikutusmahdollisuuksia osana ruokajärjestelmää. On tärkeää, että tieto tuotteen ravitsemuslaadusta tavoittaa kuluttajat helpolla tavalla. Huolehditaan siis siitä, että Suomessa säilyy paremmista valinnoista kertova Sydänmerkki-järjestelmä.
- Muokausehdotus: Esimerkiksi elintarvikepakkauksiin voi lisätä tietoa tuotteen ympäristövaikutuksista, alkuperästä ja ravitsemuslaadusta kertovan symbolin, Sydänmerkin, joka auttaa kuluttajia tekemään parempia valintoja.

Luku 3.3. Luonnon kantokyky

Strateginen tavoite 1: Ruokaketjun ilmastovaikutukset vähentyvät

- Yleinen kommentti: Ruokaketjusta on unohtunut kuluttajan valintojen vaikutus ilmastoon – ja ylipäätään luonnon kantokykyyn. Ruokaketjun ilmastovaikutuksia on vähennettävissä myös siten, että kuluttaja suosii ravitsemussuositusten mukaisesti kasvipainotteisuutta ruokavaliossaan. Tämä edellyttää, että kuluttajilla on riittävästi tietoa, taitoa ja motivaatiota tehdä terveystta ja ympäristöä tukevia osto- ja kulutuspäätöksiä. Se vaatii ravitsemuksellisesti laadukkaiden ja ympäristön kannalta kestävien vaihtoehtojen helppoa saatavuutta sekä panostusta kuluttajaviestintään ja ruokakasvatukseen.

Luku 3.4. Ruokakulttuuri ja hyvinvointi

Nykytilan kuvaus:

- Muokausehdotus: Epäedulliset ruokailutottumukset ovat yhteydessä merkittäviin terveyshaasteisiimme, kuten sydän- ja verisuonisairauksien ja tyypin 2 diabeteksen esiintyvyyteen sekä lihavuuteen. Ilmaisua ”liikalihavuus” ei pidä käyttää.

Strateginen tavoite 1: Kotimaisten elintarvikkeiden käyttö lisääntyy ja ymmärrys ruokajärjestelmästä vahvistuu

- Yleinen kommentti: Ruokastrategiassa pelkkä kotimaisuuden korostaminen ei riitä, vaan tulee painottaa myös ruoan terveellisyyttä. Suositeltavaan ruokavalioon sopivien kotimaisten tuotteiden saatavuuden lisääminen on tärkeää.
- Muokausehdotus: Paikallisten ja kotimaisten, ravitsemuksellisesti laadukkaiden tuotteiden käyttö lisääntyy ja monipuolistuu sekä kotitalouksissa että ruokapalveluissa.

Strateginen tavoite 2: Mahdollisuus terveelliseen ruokaan lisääntyy

- Yleiset kommentit: Terveellisten ruokavalintojen tekemistä tukevat ruokaympäristöt ovat tärkeitä mahdollistamaan hyvien valintojen tekemistä.
- Muokausehdotus: Ruokavalio tukee yksilöllistä hyvinvointia ja terveyttä. Suositusten mukainen ruokavalio huomioidaan paremmin kriittisenä osana kokonaisvaltaista terveyden edistämistä. Terveellinen ruoka on saatavilla kaikille väestöryhmille, ja sen kulutus kasvaa merkittävästi. Kasvien ja vihannesten käyttö lisääntyy, ja kuluttajilla on yhä paremmat mahdollisuudet valita lautaselleen kasvipohjaisia tuotteita. Suolan, sokerin ja kovan rasvan kulutus vähentyy, ja kuidun osuus kasvaa. Sydänmerkki auttaa kansallisesti ravitsemuslaadultaan parempien valintojen tekemisessä. Tieteellinen tieto ruuan terveysvaikutuksista lisääntyy. Ravitsemusterveys ja kestävyys huomioidaan aiempaa vahvemmin osana kuntien, hyvinvointialueiden, järjestöjen ja yksityisen sektorin työtä.

Strateginen tavoite 3: Ruoka on osa rikasta ja elävää ruokakulttuuria

- Muokausehdotus: Kotimaisia raaka-aineita, ravitsemusosaamista ja uusia ruokainnovaatioita hyödynnetään tuotekehityksessä ja resepteissä.

Strateginen tavoite 4: Yhteisöllisyys ruuan ympärillä kasvaa ja vahvistaa hyvinvointia

- Yleinen kommentti: Tämä on tärkeä tavoite. Joukkoruokailuun osallistuu päivittäin yli miljoona suomalaista pienistä lapsista vanhuksiin ja tällä on tärkeä rooli ravitsemussuositusten toimeenpanossa.

Ruokastrategian tulee tukea varhaiskasvatuksessa ja kouluruokailussa tarjottavan ruoan laadun, ravitsemuksellisen sisällön ja ruokailukokemuksen varmistamista, ruokakasvatuksen vahvistamista varhaiskasvatuksessa ja kouluissa sekä mahdollisuutta terveyttä edistäviin ruokavalintoihin kaiken ikäisillä ruokailijoilla.

Ravitsemussuositustenmukaisella ruoalla voidaan kehittää kaikenikäisten ruokatottumuksia hyvään suuntaan ja se vähentää pidemmällä tähtäimellä merkittävästi terveydenhoitokuluja.

- Muokausehdotus: Yhdessä syömisen kulttuuri ja ruokailo vahvistuvat, ja ruoka toimii yhä vahvemmin yhteisöllisyyden, suvaitsevaisuuden ja hyvinvoinnin rakentajana. Joukkoruokailun käyttö ja arvostus kasvaa, ja sitä kehitetään osaksi terveellistä, saavutettavaa ja kestävää ruokakulttuuria. Ruokaan liittyvät tapahtumat ja yhteisölliset hetket yleistyvät tuoden yhteen ihmisiä eri elämäntilanteista ja taustoista.

Luku 4:

Muuta

- Ruokakulttuuri ja hyvinvointi on tärkeä olla omana strategisena kohtana Kansallisessa ruokastrategiassa. Suomalaisten ravitsemus ja hyvinvointi linkittyy hyvin vahvasti Suomen huoltovarmuuden ja varautumisen ylläpitämiseen.
- Suomelle erityispiirteiset ylpeydenaiheet päiväkot-, koulu-, oppilaitos- ja työpaikkaruokailu ovat tärkeä osa suomalaista ruokakulttuuria ja ruokajärjestelmää, jossa mahdollistetaan terveellinen ruokailu.
- Innovaatioiden ja teknologioiden kehityksessä on tärkeää varmistaa, että uudet ratkaisut tukevat terveellistä ja kestävää ruokavaliota. Osaamisen vahvistaminen edellyttää laaja-alaista yhteistyötä, jossa myös terveyden näkökulmat ovat mukana.